

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδοτήσεως 188/2017

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Β' Διακοπών

Συνεδρίαση της 23^{ης} Αυγούστου 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη: Βασιλική Δούσκα, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδροι ΝΣΚ, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστος Μητκίδης και Νικόλαος Καραγιώργης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.Κ.Π. Γ 0005755 ΕΞ 2017/6-4-2017 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας, Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας & Κοινοφελών Περιουσιών, Διεύθυνση Κοινοφελών Περιουσιών, Τμήμα Γ' Μητρώου Κοινοφελών Περιουσιών - Σχολαζουσών Κληρονομιών.

Ερώτημα: Ερωτάται αν 1) έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης α) τα πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο του άρθρου 16 του ν. 4182/2013, διορίστηκαν όμως εκτελεστές-εκκαθαριστές, όχι σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 4182/2013, αλλά σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη συστατική πράξη(διαθήκη), β) οι κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών, εκκαθαριστές, εκτελεστές κοινοφελών περιουσιών, που

διορίστηκαν και ανέλαβαν καθήκοντα πριν την έναρξη λειτουργίας του Μητρώου του άρθρου 16 του ν. 4182/1013 και εν συνεχεία εγγράφηκαν στο Μητρώο, συνεχίζοντας τα καθήκοντά τους στην υπόθεση που είχαν διοριστεί πριν.

2) Στην περίπτωση διορισμού νομικού προσώπου εγγεγραμμένου στο Μητρώο, ως εκτελεστή, εκκαθαριστή ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης έχουν α) το φυσικό πρόσωπο που ορίστηκε ως προστηθείς της εταιρείας και β) τα μέλη της προσωπικής ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ή ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτής.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β΄ Διακοπών) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1.1. Στο Υπουργείο Οικονομικών καταρτίζεται και τηρείται Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων, από το οποίο επιλέγονται με κλήρωση που διενεργεί η αρμόδια αρχή, τα πρόσωπα που διορίζονται από αυτήν ως εκκαθαριστές κοινωφελών περιουσιών και οι εκτελεστές διαθηκών, όταν δεν ορίζονται από τη συστατική πράξη ή παρίσταται ανάγκη αντικατάστασης των οριζομένων, καθώς και οι κηδεμόνες σχολάζουσών κληρονομιών. Κατ' εξαίρεση, όταν παρίσταται ανάγκη ορισμού από την αρμόδια αρχή προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ιδρύματος, ορίζεται πρόσωπο κατ' επιλογή της αρχής, χωρίς διενέργεια κλήρωσης, με εμπειρία και τεχνογνωσία άσκησης των σχετικών καθηκόντων. Τα διοριζόμενα πρόσωπα πρέπει να έχουν την κατοικία ή επαγγελματική τους έδρα στον τόπο που θα ασκήσουν το καθήκοντά τους.

2. Στο Μητρώο εγγράφονται, με αίτησή τους και εφόσον δεν συντρέχουν στο πρόσωπό τους τα κωλύματα της παραγράφου 1 του άρθρου 18:α).....β) νομικά πρόσωπα με εταιρική μορφή και αντικείμενο την παροχή νομικών ή οικονομικών υπηρεσιών, τα οποίο όμως υποχρεούνται, κατά την άσκηση των καθηκόντων του εκτελεστή διαθήκης, εκκαθαριστή κοινωφελούς περιουσίας ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς, να χρησιμοποιούν ως προστηθέντες μόνον φυσικά πρόσωπα που πληρούν τα προσόντα της περιπτώσεως α'....., 3....., 4. Μετά την αποδοχή του διορισμού του για την εκτέλεση καθηκόντων

από αυτά που ορίζονται στην παράγραφο 1, τα φυσικά πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο υποχρεούνται να καταθέτουν κάθε χρόνο και για τρία (3) χρόνια μετά την ολοκλήρωση του έργου τους ή την τυχόν διαγραφή τους, δήλωση σχετικά με την περιουσιακή τους κατάσταση.

Στη συνέχεια, περί της εννοίας και της εκτάσεως εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων υποβλήθηκε το ερώτημα που αναφέρεται στην αρχή.

Νομοθετικό πλαίσιο.

2. Στις διατάξεις των άρθρων 16 και 17 του ν. 4182/2013, Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις(Α'185), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 16

Μητρώο εκτελεστών διαθηκών, εκκαθαριστών, διαχειριστών κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων και κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών

1. Στο Υπουργείο Οικονομικών καταρτίζεται και τηρείται Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων, από το οποίο επιλέγονται με κλήρωση που διενεργεί η αρμόδια αρχή, τα πρόσωπα που διορίζονται από αυτήν ως εκκαθαριστές κοινωφελών περιουσιών και οι εκτελεστές διαθηκών, όταν δεν ορίζονται από τη συστατική πράξη ή παρίσταται ανάγκη αντικατάστασης των οριζομένων, καθώς και οι κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών. Κατ' εξαίρεση, όταν παρίσταται ανάγκη ορισμού από την αρμόδια αρχή προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ιδρύματος, ορίζεται πρόσωπο κατ' επιλογή της αρχής, χωρίς διενέργεια κλήρωσης, με εμπειρία και τεχνογνωσία άσκησης των σχετικών καθηκόντων. Τα διοριζόμενα πρόσωπα πρέπει να έχουν την κατοικία ή επαγγελματική τους έδρα στον τόπο που θα ασκήσουν τα καθήκοντα τους.

Σε περίπτωση ύπαρξης κοινωφελούς περιουσίας, η οποία βρίσκεται σε τόπο όπου δεν έχει την έδρα του κανείς από τους εγγεγραμένους στο μητρώο, διορίζεται πρόσωπο από τα κληρωθέντα κατ' αρχήν σε όμορο νομό και εάν αυτό δεν είναι δυνατό από οποιονδήποτε νομό. Στην περίπτωση αυτή, η μη αποδοχή του λειτουργήματος δεν αποτελεί λόγο διαγραφής από το Μητρώο.

2. Στο Μητρώο εγγράφονται, με αίτηση τους και εφόσον δεν συντρέχουν στο πρόσωπο τους τα κωλύματα της παραγράφου 1 του άρθρου 18:

α) δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές και φοροτεχνικοί, πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ισότιμων αναγνωρισμένων της αλλοδαπής, με πενταετή τουλάχιστον εμπειρία και β)

νομικά πρόσωπα με εταιρική μορφή και αντικείμενο την παροχή νομικών ή οικονομικών υπηρεσιών, τα οποία όμως υποχρεούνται, κατά την άσκηση των καθηκόντων του εκτελεστή διαθήκης, εκκαθαριστή κοινωφελούς περιουσίας ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς, να χρησιμοποιούν ως προστηθέντες μόνον φυσικά πρόσωπα που πληρούν τα προσόντα της περιπτώσεως α'.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία γνωστοποίησης και υποβολής αίτησης από τους ενδιαφερόμενους για την εγγραφή στο Μητρώο, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την κατάρτιση του Μητρώου.

3. Αν η αρμόδια αρχή εκτιμά ότι η αξία της περιουσίας υπερβαίνει το ποσό των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ ορίζει ως εκκαθαριστή ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς ή εκτελεστή διαθήκης, εφόσον παρίσταται ανάγκη, νομικό πρόσωπο από τα εγγεγραμμένα στο Μητρώο, αλλιώς ορίζει φυσικό πρόσωπο από τα εγγεγραμμένα στο Μητρώο. Η αρμόδια αρχή έχει δικαίωμα, σε κάθε περίπτωση, να αντικαταστήσει τον ορισθέντα, αν μετά από δεκαοκτώ (18) μήνες άσκησης του λειτουργήματος του δεν ολοκληρώσει το έργο του ή δεν σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο ή αν προκύψει ότι η αξία της περιουσίας υπερβαίνει το όριο του προηγούμενου εδαφίου.

4. Μετά την αποδοχή του διορισμού τους για την εκτέλεση καθηκόντων από αυτά που ορίζονται στην παράγραφο 1, τα φυσικά πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο υποχρεούνται να καταθέτουν κάθε χρόνο και για τρία (3) χρόνια μετά την ολοκλήρωση του έργου τους ή την τυχόν διαγραφή τους, δήλωση σχετικά με την περιουσιακή τους κατάσταση.

5. Οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο διαγράφονται με απόφαση της υπηρεσίας τήρησης του Μητρώου ύστερα από αίτηση τους ή αν παραβιάσουν υπαίτια τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με το διορισμό τους.

Άρθρο 17

Διορισμός εκκαθαριστή

1. Όταν η εκκαθάριση ή η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ή έργου δεν ανατίθεται με τη συστατική πράξη στον κληρονόμο ή κληροδόχο ή εκτελεστή διαθήκης, διορίζεται εκκαθαριστής της κληρονομιάς με απόφαση της αρμόδιας αρχής, μετά από κλήρωση, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 16. Ο διοριζόμενος οφείλει, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης διορισμού να δηλώσει εγγράφως την αποδοχή στην

αρμόδια αρχή, αλλιώς τεκμαίρεται άρνηση του διορισμού και ο διορισθείς διαγράφεται από το Μητρώο του άρθρου 16.

2. Αν δεν ορίζεται εκτελεστής με τη διαθήκη, οφείλουν ο κληρονόμος ή ο κληροδόχος που βαρύνεται ειδικά με την εκτέλεση κοινωφελούς σκοπού ή έργου ή ο διοικητής συνιστώμενου κοινωφελούς ιδρύματος, να δηλώσουν στην αρμόδια αρχή αν αποδέχονται να αναλάβουν και τα καθήκοντα του εκκαθαριστή ή εκτελεστή ως προς τον κοινωφελή σκοπό ή έργο.

3. Φυσικά πρόσωπα που διορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 16 έως 21 δεν επιτρέπεται να διοριστούν εκ νέου πριν την έγκριση της οριστικής λογοδοσίας επί του έργου τους.

4. Το πρόσωπο που ορίζεται ως εκτελεστής της διαθήκης ή διοικητής ιδρύματος οφείλει να δηλώσει αν αποδέχεται τον ορισμό του, με έγγραφη δήλωση που υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημέρα που του γνωστοποιήθηκε η δημοσίευση της και προσκλήθηκε να αναλάβει τα καθήκοντα του ή από την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνώση του διορισμού του. Η αρμόδια αρχή προς την οποία υποβλήθηκε δήλωση περί αποδοχής του διορισμού από τον εκτελεστή οφείλει να εξετάσει αν συντρέχουν οι λόγοι ανικανότητας του άρθρου 18 και σε θετική περίπτωση να προβεί στην αντικατάσταση του κατά το άρθρο 19.

5. Όταν, με συστατική πράξη, ορίζεται ο διοικητής ιδρύματος και ως εκτελεστής της διαθήκης, δεν απαιτείται η υποβολή νέας δήλωσης αποδοχής, η δε ιδιότητα αυτή αποκτάται με την έναρξη λειτουργίας του ιδρύματος.

6. Ο εκκαθαριστής, ο εκτελεστής και ο διοικητής του ιδρύματος θεωρείται ότι ασκούν, μετά την αποδοχή του διορισμού τους, δημόσιο λειτούργημα και υπάγονται ως προς την άσκηση του στην εποπτεία και τον έλεγχο της αρμόδιας αρχής».

3. Στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 περ. μη', παρ. 2 εδάφ. πρώτο, παρ 3 και παρ. 4 και του άρθρου 6 παρ. 1, 2 και 3 του ν. 3213/2003, Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών κ.λ.π. (Α'309), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Υπόχρεοι σε δήλωση

1. Δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης, των συζύγων τους και των ανήλικων τέκνων τους υποβάλλουν:

α....β...

μη. Κάθε άλλο πρόσωπο για το οποίο προβλέπεται υποχρέωση υποβολής δήλωσης από ειδική διάταξη νόμου.

2. Η δήλωση της παραγράφου 1 υποβάλλεται από τους υπόχρεους μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την απόκτηση της ιδιότητας τους (αρχική δήλωση). Τα μετέπειτα έτη, η δήλωση υποβάλλεται κάθε χρόνο κατά το διάστημα της θητείας, της άσκησης της δραστηριότητας ή της διατήρησης της ιδιότητας των υπόχρεων και για ένα (1) έτος, ειδικά δε για τους υπόχρεους των περιπτώσεων α' έως ε' της παραγράφου 1 για τρία (3) έτη, μετά από την απώλεια ή τη λήξη της, και το αργότερο τρεις (3) μήνες μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος...

3. Το μήνα Φεβρουάριο κάθε έτους διαβιβάζεται, κατά περίπτωση, στα αρμόδια όργανα ελέγχου κατάλογος των ελεγχόμενων προσώπων...

4. Αμφισβητήσεις ως προς την ιδιότητα του υπόχρεου επιλύονται με πράξη των κατά περίπτωση αρμοδίων οργάνων ελέγχου, η οποία εκδίδεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου ή των οργάνων, που είναι αρμόδια να υποβάλλουν την κατά την προηγούμενη παράγραφο, του παρόντος άρθρου, κατάσταση υπόχρεων...

Άρθρο 6

Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης

1. Διοικητικό πρόστιμο εκατό πενήντα (150) έως τετρακόσια (400) ευρώ, το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, επιβάλλεται σε όποιον υποβάλλει δήλωση μετά την πάροδο της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου...

2. Υπόχρεος που παραλείπει να υποβάλει δήλωση μετά την πάροδο τριάντα (30) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, ή υποβάλλει ανακριβή ή ελλιπή δήλωση, τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Σε περίπτωση που ο υπόχρεος τελεί το αδίκημα με σκοπό την απόκρυψη περιουσιακού στοιχείου που απέκτησε επωφελούμενος της ιδιότητάς του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και με χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

3. Ο υπαίτιος του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών και με χρηματική ποινή από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, αν η συνολική αξία της αποκρυπτόμενης περιουσίας του ιδίου και των λοιπών προσώπων για τα οποία αυτός οφείλει να υποβάλει δήλωση υπερβαίνει συνολικά το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ, ανεξαρτήτως αν η απόκρυψη επιχειρείται με τη μη υποβολή δήλωσης ή την υποβολή ελλιπούς ή ανακριβούς δήλωσης».

4. Τέλος, στη διάταξη του άρθρου 1 του Ποινικού Κώδικα ορίζονται τα εξής:

« Ποινή δεν επιβάλλεται παρά μόνο για τις πράξεις εκείνες για τις οποίες ο νόμος την είχε ρητά ορίσει πριν από την τέλεσή τους».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

5. Ως προς το ζήτημα του παραδεκτού του υποβαλλομένου ερωτήματος, κατά τη γνώμη των Νομικών Συμβούλων Γεωργίου Κανελλόπουλου και Σταύρου Σπυρόπουλου, το εξεταζόμενο ερώτημα απαραδέκτως υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών προς γνωμοδότηση διότι η επίλυση της αμφισβήτησης ως προς την ιδιότητα, ως υποχρεων προς υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, των αναφερόμενων στο ερώτημα φυσικών προσώπων ανήκει, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 3213/2003, στην αρμοδιότητα της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (στο εξής: Αρχή Ελέγχου), που συνεστήθη με το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 3691/2008, η οποία επιλαμβάνεται, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, κατόπιν αίτησης είτε της αρμόδιας προς σύνταξη και αποστολή των καταστάσεων των υποχρέων αρχής, είτε του ενδιαφερομένου φυσικού προσώπου. Ενόψει της ανωτέρω αρμοδιότητας της Αρχής Ελέγχου, αλλά και του γεγονότος ότι αυτή απολαμβάνει λειτουργικής και διοικητικής ανεξαρτησίας (άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 3691/2008), δηλαδή, κατά την άσκηση της επίμαχης αρμοδιότητας, δεν δεσμεύεται από τυχόν αποφάσεις ή εντολές του Υπουργού Οικονομικών, απαραδέκτως το εξεταζόμενο ερώτημα υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών στο ΝΣΚ προς γνωμοδότηση, με πρωτοβουλία της αρμόδιας υπηρεσίας του εν λόγω Υπουργείου, ενώ η

πρωτοβουλία αυτή ανήκει αποκλειστικά στην Αρχή Ελέγχου και προϋποθέτει αμφιβολία αυτής ως προς την ενδεδειγμένη λύση του θέματος, προς άρση της οποίας εκτιμά ότι είναι απαραίτητη υποβολή ερωτήματος προς το ΝΣΚ, είτε απευθείας από την ίδια (πρβλ. ΟΛΝΣΚ 7/2017), είτε δια του Υπουργού Οικονομικών.

6. Κατά την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση, όσον αφορά την ερμηνεία και την έκταση εφαρμογής των προαναφερθεισών διατάξεων και ειδικότερα επί των υπό στοιχ. 1 α' και β' ερωτημάτων, υποστηρίχθηκαν δύο(2) γνώμες:

Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας που απαρτίστηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος, την Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ. Βασιλική Δούσκα και τους Νομικούς Συμβούλους Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Γεώργιο Ανδρέου, Αδαμαντία Καπετανάκη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Βασίλειο Καραγεώργο και Νικόλαο Καραγιώργη (ψηφοί 12), σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 περ. μη' και 2 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003, η δήλωση περιουσιακής κατάστασης, στις περιπτώσεις που προβλέπεται υποχρέωση υποβολής της από ειδική διάταξη νόμου, όπως εν προκειμένω, υποβάλλεται από τους υπόχρεους μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την απόκτηση της ιδιότητάς τους (αρχική δήλωση). Τα μετέπειτα έτη, η δήλωση υποβάλλεται κάθε χρόνο κατά το διάστημα της θητείας, της άσκησης της δραστηριότητας ή της διατήρησης της ιδιότητας των υπόχρεων και για ένα (1) έτος, ειδικά δε για τους υπόχρεους των περιπτώσεων α' έως ε' της παραγράφου 1 για τρία (3) έτη, μετά από την απώλεια ή τη λήξη της, και το αργότερο τρεις (3) μήνες μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Η εγγραφή φυσικού προσώπου στο Μητρώο, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, αποτελεί ιδιότητα από την απόκτηση της οποίας οι εκτελεστές διαθηκών, εκκαθαριστές, διαχειριστές κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων και κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών έχουν υποχρέωση δήλωσης περιουσιακής κατάστασης εφόσον έχουν αποδεχθεί το διορισμό τους και ασκούν τα ανωτέρω καθήκοντα. Συνεπώς, κατά τις διατάξεις αυτές, η εγγραφή φυσικού προσώπου στο Μητρώο αποτελεί ιδιότητα ενώ η, κατόπιν ανάθεσης και αποδοχής, εκτέλεση καθηκόντων εκτελεστή διαθηκών, εκκαθαριστή, διαχειριστή κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων και κηδεμόνα σχολαζουσών

κληρονομιών συνιστά άσκηση δραστηριότητας ή συνδρομή των οποίων δημιουργεί υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, στις προθεσμίες που ορίζει ο νόμος από τον χρόνο που συνέτρεξαν. Τούτο ανεξαρτήτως του χρόνου, του λόγου και του τρόπου ανάθεσης των καθηκόντων αυτών. Τούτων παρέπεται ότι, φυσικά πρόσωπα που διορίστηκαν εκτελεστές διαθηκών, εκκαθαριστές, διαχειριστές κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων, κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών, αποδέχθησαν το διορισμό τους, άσκησαν σχετικά καθήκοντα πριν την έναρξη λειτουργίας του Μητρώου και εν συνεχεία ενεγράφησαν σε αυτό συνεχίζοντας τα καθήκοντά τους στην υπόθεση που είχαν διοριστεί πριν, έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης στην προθεσμία που ορίζει ο νόμος από την εγγραφή τους στο Μητρώο. Ομοίως, την ίδια υποχρέωση έχουν και τα φυσικά πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο, δεν διορίστηκαν, όμως, εκτελεστές – εκκαθαριστές σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 4182/2013 αλλά σύμφωνα με τα οριζόμενα στη συστατική πράξη. Τούτο, στις προθεσμίες που ορίζει ο νόμος από τον χρόνο που συνέτρεξε η ιδιότητα του φυσικού προσώπου ως εγγεγραμμένου στο Μητρώο με την άσκηση των ανωτέρω καθηκόντων.

Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας επί των αυτών ως άνω υπό στοιχ. 1, α' και β' ερωτημάτων, που απαρτίστηκε από τον Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ. Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά και τους Νομικούς Συμβούλους Αικατερίνη Γρηγορίου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Δημήτριο Μακαρονίδη, Ευσταθία Τσαούση και Χρήστο Μητκίδη, (ψηφοί 6), με το άρθρο 16 του ν.4182/2013 προβλέφθηκε η κατάρτιση και τήρηση Μητρώου, στο οποίο εγγράφονται μετά από αίτησή τους τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που επιθυμούν να ασκήσουν καθήκοντα εκτελεστών διαθηκών, εκκαθαριστών, διαχειριστών κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων και κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών, προκειμένου, όπως αναφέρεται στην οικεία αιτιολογική έκθεση, να διασφαλιστεί η συμμετοχή των προσώπων αυτών στο σχετικό έργο με τη βούλησή τους και να περιοριστεί κατά πολύ η άρνηση αποδοχής του διορισμού τους. Ο διορισμός των προσώπων που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο γίνεται από την αρμόδια αρχή κατόπιν επιλογής, μετά τη διενέργεια κλήρωσης, κατά τον κανόνα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού ή χωρίς τη διενέργεια κλήρωσης, στην εξαιρετική περίπτωση του εδαφίου β' της ίδιας παραγράφου. Κατά το σαφές

γράμμα της ειδικής διάταξης της παραγράφου 4 του άρθρου 16, τα φυσικά πρόσωπα που διορίζονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 και αποδέχονται τον διορισμό τους, υπέχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης. Για τη στοιχειοθέτηση της υποχρέωσης αυτής απαιτείται, επομένως, το πρόσωπο που ασκεί τα ως άνω καθήκοντα να είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο, να έχει διοριστεί από την αρμόδια αρχή για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου κατόπιν επιλογής από το Μητρώο και να έχει αποδεχθεί το διορισμό του. Κατ' ακολουθία, τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τη συστατική πράξη εκκαθαριστές κοινωφελών περιουσιών και εκτελεστές διαθηκών, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που διορίστηκαν κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών, εκκαθαριστές κοινωφελών περιουσιών και εκτελεστές διαθηκών υπό το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς, περί των οποίων τα υπό στοιχ. 1, α' και β' ερωτήματα, δεν έχουν επιλεγεί από το Μητρώο και δεν έχουν διοριστεί από την αρμόδια αρχή για την εκτέλεση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί. Συνεπώς, δεν υπάγονται στην κατηγορία των προσώπων που ρητά απαριθμούνται στη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 16 του ν. 4182/2013 και δεν υπέχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης της περιουσιακής τους κατάστασης, έστω και αν κατέχουν αντίστοιχη θέση και ασκούν συναφή καθήκοντα με τα πρόσωπα που απαριθμούνται σε αυτή. Και τούτο, διότι οι διατάξεις των νόμων σχετικά με τη δήλωση περιουσιακής κατάστασης, λόγω των σοβαρών συνεπειών που συνεπάγεται η εφαρμογή τους, δεν δύνανται να εφαρμοστούν καταλαμβάνοντας κατηγορία προσώπων, η οποία δεν έχει υπαχθεί ρητά στο ρυθμιστικό τους πλαίσιο.

7. Επί των υπό στοιχ. 2, α' και β' ερωτημάτων το Τμήμα, ομοφώνως, δέχθηκε τα εξής:

Τα φυσικά πρόσωπα που δεν είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο, έχουν προστηθεί, όμως, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 16 παρ. 2 περ. β' του ν.4081/2013 από νομικά πρόσωπα, μέλη του Μητρώου, για την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως επίσης τα μέλη προσωπικής ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας και οι νόμιμοι εκπρόσωποι αυτών, δεν έχουν την ιδιότητα που, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 16 του ν. 4182/2013 αποτελεί προϋπόθεση της υποχρέωσης υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης. Η κατάσταση των προσώπων αυτών δεν ταυτίζεται

με την κατάσταση των εγγεγραμμένων στο Μητρώο φυσικών προσώπων, διότι οι προστεθέντες, τα μέλη και οι εκπρόσωποι των ανωτέρω εταιρειών ενεργούν για λογαριασμό των νομικών προσώπων σε αντίθεση με τα φυσικά πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα του μέλους του Μητρώου. Η έλλειψη της ιδιότητας αυτής διαφοροποιεί ουσιαστικά, ως προς το τιθέμενο νομικό ζήτημα, τα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα, ώστε να μη δύναται να θεωρηθεί ότι υφίσταται νομοθετικό κενό που επιβάλλει αναλογική ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 16 του ν. 4182/2013 επί των φυσικών προσώπων που προστέθηκαν από νομικά πρόσωπα, των μελών προσωπικών ομορρύθμων ή ετερορρύθμων εταιρειών και των νομίμων εκπροσώπων τους (πρβλ ΕΣ 499 Ολομ., 1181, 1270, 1633, 2521/2010). Εξάλλου, αναλογική ερμηνεία των διατάξεων αυτών, εκτός του γλωσσικού πλαισίου τους, με επέκταση της εν λόγω υποχρέωσης στα ανωτέρω, μη εγγεγραμμένα στο Μητρώο φυσικά πρόσωπα, δεν επιτρέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Π.Κ. Τούτο, διότι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 οι ερμηνευτές διατάξεις περιγράφουν στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των ποινικών αδικημάτων των παραγράφων 2-7 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003, μη επιδεχόμενες, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 1 του Π.Κ., την επέκταση με αναλογική ερμηνεία και επί των ως άνω, μη εγγεγραμμένων στο Μητρώο φυσικών προσώπων (πρβλ Α.Π. 8/2005 Ολομ., 297/2007, Μ. Μαργαρίτης-Α. Μαργαρίτη Ποιν. Κώδ. έκδ.2014).

Απάντηση

8. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων επί των τεθέντων ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί ως εξής:

Επί των υπό στοιχ. 1, α' και β' ερωτημάτων ότι τα φυσικά πρόσωπα που διορίστηκαν εκτελεστές-εκκαθαριστές, σύμφωνα με τη συστατική πράξη(διαθήκη) καθώς και κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών, εκκαθαριστές και εκτελεστές κοινωφελών περιουσιών που διορίστηκαν πριν την εφαρμογή του ν. 4182/2013, άσκησαν σχετικά καθήκοντα πριν την έναρξη λειτουργίας του Μητρώου και εν συνεχεία ενεγράφησαν σε αυτό συνεχίζοντας τα καθήκοντά τους στην υπόθεση που είχαν διοριστεί πριν, έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης στην προθεσμία που ορίζει ο νόμος από την εγγραφή τους στο Μητρώο (κατά πλειοψηφία).

Επί των υπό στοιχ. 2, α' και β' ερωτημάτων α) ότι, σε περίπτωση διορισμού νομικού προσώπου, εγγεγραμμένου στο Μητρώο, ως εκτελεστή, εκκαθαριστή ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς το φυσικό πρόσωπο που δεν είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο, έχει προστηθεί, όμως, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 16 παρ. 2 πέρ. β' του ν. 4182/2013 από το νομικό πρόσωπο, μέλος του Μητρώου για την άσκηση των καθηκόντων του, δεν έχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης και β) ότι, σε περίπτωση διορισμού νομικού προσώπου(ομορρύθμου ή ετεορρύθμου εταιρείας) εγγεγραμμένου στο Μητρώο, ως εκτελεστή, εκκαθαριστή ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς τα μέλη της εταιρείας ή ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτής, που δεν είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο, δεν έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(ομοφώνως).-

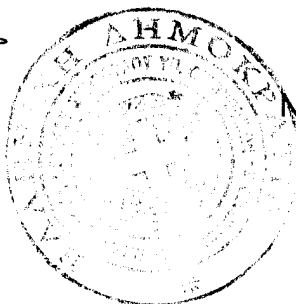
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 13.9.2017

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαύτης

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Βασίλειος Καραγεώργος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους